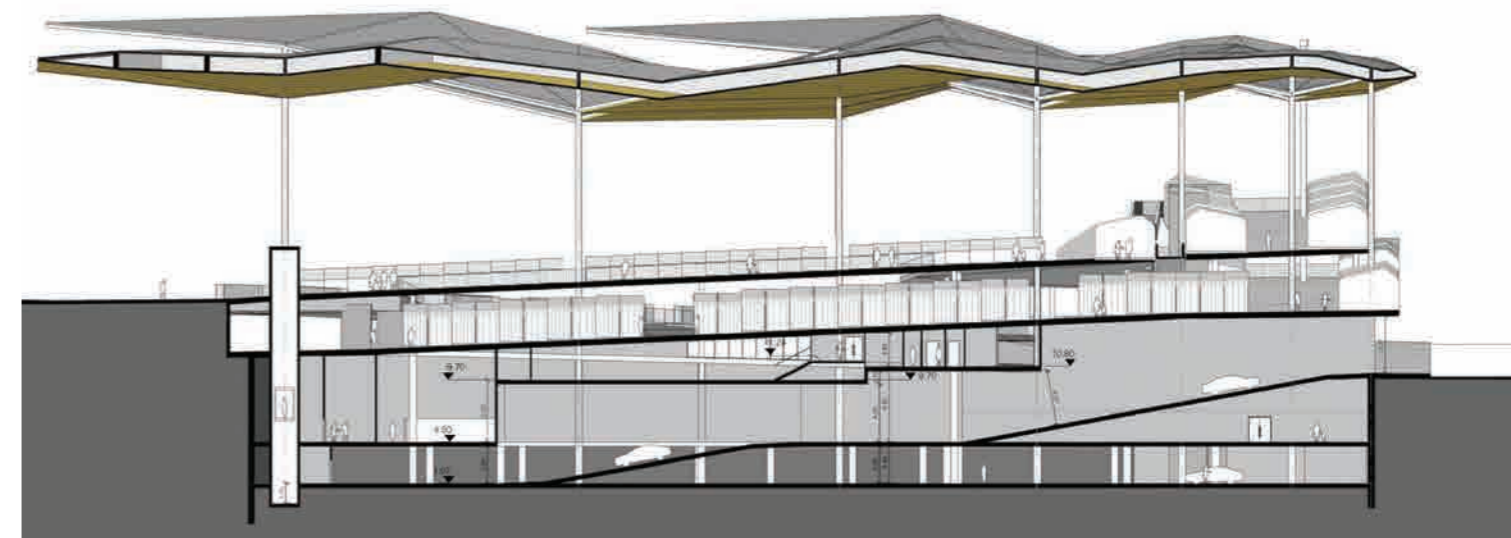

TRÜKKÖS TÜKRÖS

*Els Nous Encants Vells:
új hasznáلتcikk-piac
Barcelonában*

CSER BRIGITTA, NÉMETH BALÁZS *Szöveg:*
B720 FERMÍN VÁZQUEZ ARQUITECTOS *Építés:*
RAFAEL VARGAS
MARCELINA SOSNOWSKA *Fotó:*

A BARCELONAI GLÒRIES AZ A TÉR, AHOL AZ AGBAR-TORONY ÉS A MALOMBÓL ÁTALAKÍTOTT KULTÚRKÖZPONT ÁLL, AHOL MEGJELENT AZ ELSŐ FÜVES PÁLYÁJÚ VILLAMOS, ÉS AHOVA BOLHAPIACRA JÁR AZ EMBER. DE VAN EGY KIS VÁLTOZÁS. CÍM SZERINT ELENYÉSZŐ, UGYANOTT KELL LESZÁLLNI A VILLAMOSRÓL VAGY A METRÓRÓL, MERT BARCELONA HÍRES ÓCSKAPIACA CSAK 200 MÉTERREL KÖLTÖZÖTT ODÉBB, DE A KORÁBBI KIABÁLÓS, ZSIBVÁSÁROS HANGULATOT, UTCASZINT ALATTI BÓDÉKAT MÁR SENKI NE KERESSE: TAVALY SZEPTEMBER VÉGÉN ÁTADTÁK AZ ÚJ ÉPÜLETET. ÉS NEM IS AKÁRMILYENT.

A b720 építésziroda és Fermín Vázquez által tervezett piac a legújabb épület a téren, amely az elmúlt évtizedekben jelentős változáson ment keresztül és még messze nincs vége a folyamatnak. A bevezetőben említett első fecskék után elkészült a Disseny HUB, vagyis az új designközpont (amit formája miatt a köznyelv tűzőgépnak becéz), előtte a Bruum Ruum! nevű interaktív hang-fény térinstalláció (tervezők: David Torrents, Artec3), kicsit arrébb áll Dominique Perrault hotelje és David Chipperfield irodaépülete, de vannak színes lakóházak, irodák, intelligens homlokzatú továbbképző központ és épül egy új egyetemi kampusz is.

A Plaça de les Glòries Catalanes, magyarul A katalán dicsőség tere a közelmúltig egy lélektelen, kétszintes körforgalmat lebonyolító, hatalmas, csillag alakú keresztesződés volt. Három fontos „artéria” metszéspontja, ahová Ildefons Cerdà 1860-as bővítési terve a város új geometriai középpontját helyezte eredetileg. Ehhez talán egyre közelebb jár a valóság, de a várostervezők célja ma már szerényebb: a Glòries legyen Barcelona egyik fontos pólusa. A forgalomkezelésre és térátalakításra nem olyan régen kiírt urbanisztikai pályázat nyertese a *Canòpia Urbana*, avagy Városi Lombkoronaszint (tervezők: Agence Ter & Anna Coello Llobet) című terv, ami zöld színtként képzel el a csomópontot. A hidra

emelt, átmenő forgalmat biztosító felüljárókat jelenleg is bontják, a törmelékkel a volt piac gödrét töltik fel.

A tágabb környezet, a Poble Nou nevű városrész a nemzetközi kortárs városrekreáció esettanulmányaként vált híressé a '90-es években: és bár az utóbbi időben a tervek módosultak, a konjunktúra éveiben a katalán főváros igyekezett 22@ néven itt, az egykori iparterületből – Barcelona Manchesteréből –, az anyagiakon és szürkeállományon nem takarékoskodva létrehozni egy *smart city* t.

A piac neve a kezdő nyelvtanulókat romantikus zsákutcába terelheti, azonban nem régmúlt bájokról van szó, hanem kikiáltásról, árverezésről, illetve a helyről, ahol mindez történik. A magát Európa egyik legrégebbi, a XIII. század óta folyamatosan működő ilyen jellegű piacának mondott Encants Vells sokadik helyszíne a Glòries. A középkorban az Óváros kellős közepén, később a kikötő közelében tartották, majd több köztes állomást érintve, 1928-ban települt jelenlegi helyére, egyébként ideiglenesen. Amikor az új épület megnyitott az új helyen – a körforgalom és az akkori budapestiével vetekedő szépségű Katalán Nemzeti Színház közötti 8000 m²-es, háromszögletű telken –, akkor nevében a régi jelzőt ki kellett egészíteni az „új” szóval, így lett Encants Vellsből, vagyis régi ócskapiacból Nous Encants Vellsé.

A tervezők munkáját nem könnyítette az a bonyolult szociális kontextus, ami a piac régi helyszínét körülvette: a trendérzékeny, avantgárd Barcelonához képest meglepően bohém, önszerveződő, keleties hangulat, a vásárlók és szinte életvitelszerűen itt élő eladók által életben tartott különleges dinamika. És a látszólagos káosz – amiben azért mindenki eligazodott –, az állítólag összetéveszthetetlen Encants-illat, illetve a saját nyelvhasználat és csakis itt értelmezhető szavak, vagy magának a kikiáltásnak a csak erre a piacra jellemző rituáléja (ugyan Spanyolország még 2002-ben bevezette az eurót, az árverés változatlanul pesetában zajlott, pontosabban a *duro* nevű, 5 peseta értékű egységben). A reggeli árverések továbbra is nyilvánosak, de a növekvő számokat korábban pesetában hadaró kikiáltó az új épületbe költözéskor áttért, több mint egy évtized után az euróban történő árverezésre.

Az építészek elsődleges célja volt az informális élményének és a piac szabadtéri jellegének megőrzése és elhatárolódás a bevásárlóközpont-tipológiától. A háromemelet magas, spirálisan emelkedő utcáról, ami maga a nyitott elárusítótér, és a konténerre emlékeztető sorolt, íves fémkioszkokról már csak odabent veszünk tudomást. A térkezelés a legtöbb helyen a dif-fúz, beolvasztós technikát követi, nincsenek éles kontúrok vagy behatárolható térszakaszok, a lépcsőkből egyszer csak pad lesz, az utcából

